

Morning Song – Needcompany / Phile Deprez (1999)

opende. Je moest een conflictsituatie voelen. Dat was echt hallucinant, bijna beangstigend, heel intiem. Een beetje het idee dat je een vlieg bent die overal naar binnen kan. Je wordt dan geconfronteerd met vragen als ‘wat is theater?’, ‘wat is acteren?’, ‘wat is niet-acteren?’. Wat is het leven, wat is artificialiteit? *Achtergrond van een verhaal* was zo in feite de grote tussenstap in mijn terugkeer naar de theaterzaal.

Etcetera: Zojuist zei je dat je met theater – met straattheater – bent begonnen vanuit politieke overwegingen. Verlies je dat politieke aspect niet in het traditionele zaaltheater?

Lauwers: Ik weet dat niet meteen... Men zegt dikwijls dat mijn werk niet voldoende politiek is. Ik denk dat ik het woord politiek dan niet goed begrijp. Alles wat je doet, heeft iets met politiek te maken. Als ik een *King Lear* maak zoals ik hem nu doe, is dat ook een politieke keuze. Maar dat is geen duidelijke kleurkeuze. Ik begrijp niet altijd de motivatie achter sommige politieke stellingnames. Neem nu bijvoorbeeld de discussie rond Haider en Oostenrijk. Er wel of niet naartoe gaan, is een politieke keuze die niets met kunst te maken heeft. Als men mij dan zou zeggen dat ik er wel moet spelen maar mijn werk aan de politieke situatie dien aan te passen, klopt het voor mij niet meer. De kunst moet zich nooit aanpassen. Je kan dat doen, je kan een pamflet schrijven, maar meestal vind ik een kunstenaar die aan politiek doet haast weezinwekkend. Politiek moet heel moreel zijn, kunst moet absoluut niet moraliseren en net naast de moraal gaan staan. Kunst moet altijd naast de dingen gaan.

Etcetera: Maar een stuk als ‘King Lear’ heeft toch erg veel met moraliteit te maken?

Lauwers: Ja, maar toch probeer ik met *King Lear* over theater te spreken. Als ik met kunst bezig ben, interesseert mij het medium, of ik nu teken, schilder of theater maak. Mijn probleem, en tevens de reden waarom ik eigenlijk met

theater ben begonnen, was dat ik in de beeldende kunst verstrikt raakte. Ik wist niet meer waarom ik tekende als ik tekende. Je wordt als twintigjarige ook geconfronteerd met zoiets als virtuositeit. Wat betekent dat? Als je een virtuoos tekenaar bent, moet je van de virtuositeit weggeraken. Ik heb dan ook gedurende twintig jaar niet getekend. Vanuit deze houding ben ik altijd met het medium zelf bezig geweest, ook nu dus in *King Lear*. Natuurlijk is die voorstelling politiek geladen. En wanneer ik dat stuk kies, is dat een politieke keuze. Maar voor mij is het een intuïtieve keuze. Het is gewoon een goed geschreven tekst. Shakespeare is altijd heel politiek, maar zijn werk heeft niets te maken met het zogenaamde politieke theater. Als ik *King Lear* maak, ben ik dus niet meteen met politiek bezig. Als mens wel, als sociaal wezen. *King Lear* doe ik daarentegen als kunstenaar. Maar dat is dus op zich al een politieke keuze.

Etcetera: Bezit de kunst, in het bijzonder het theater, dan voor jou nog een maatschappelijke relevantie?

Lauwers: Absoluut, zelfs hoe langer hoe meer. Het is vandaag heel belangrijk om theater te maken, gewoon omdat het je met mensen confronteert. Daarnaast is er het tijdsaspect: als je naar een voorstelling gaat, consumeer je tijd. En een goede voorstelling doet de tijd stilstaan. Ook de rituele dimensie is belangrijk. Het rituele heeft zich altijd in godsdiensten gemanifesteerd, wat nu weg is. Haast nog alleen in het theater vind je ritualiteit. Maar als je vraagt wat de politieke en sociale relevantie van mijn eigen werk is, moet ik vaststellen dat ik die zelf belangrijk vind. Aanvankelijk was ik met politiek bezig omdat ik heel passioneel de wereld wilde veranderen. Op een bepaald ogenblik moest ik dan de keuze maken: ‘stap ik nu in de politiek, of ga ik verder met theater?’ Dat is, om nu eens een groot voorbeeld te nemen, zoals met Baader en Fassbinder. Ze hebben sa-

mengewerkt, ze maakten ook theater. Tot het voor Baader genoeg was. Die is terrorist geworden, terwijl Fassbinder films is gaan draaien. Che Guevara had net zo goed een kunstenaar geweest kunnen zijn, maar hij koos voor de politiek. Claire Goll schrijft in haar memoires dat toen zij jong was, ze aan politiek wilde doen. Zij zegt: ‘Ik ben ermee opgehouden, want als ik een steen vastpakte om een etalage in te gooien, was het omdat ik die etalage lelijk vond, en niet om de wereld te veranderen.’ Dat is heel helder. De politieke daad ligt inderdaad ergens anders. Als je ieder lelijk gebouw in brand steekt, heeft dat niets met politiek te maken. Het heeft een betekenis, maar je doet het omdat de gebouwen lelijk zijn. Het is een haast instinctieve omgang met lelijkheid. Baader en Che Guevara zullen dat aanvankelijk ook wel hebben gekend. Ze waren gewoon kwaad.

Etcetera: Je merkte eerder ook op dat een kunstenaarscollectief niet werkt. Waarom ben jij dan precies naar voor getreden? Waarom is Epigonentheater ‘zonder leiding van’ overgegaan in Needcompany ‘onder leiding van’?

Lauwers: Omdat ik in detail wou treden. Collectief werken is synoniem met compromissen sluiten. In het politieke of het sociale gebeuren mag je misschien compromissen maken, in de kunst niet. En ik heb het nu niet over het ego van de kunstenaar hoor. Ik werk graag met mensen samen. De conflictsituatie, de confrontatie met mensen,... vind ik héél aangenaam. Maar ik doe mijn ding, ik wil in detail treden. Ik verdraag het niet als ik geen aandacht aan details kan besteden. Je moet je kunnen verliezen in details, kunnen doorgaan op één enkel detail. Aan de mensen waarmee ik werk kan ik ook moeilijk duidelijk maken waarom ik een bepaald beeld gebruik. Ze hoeven dat ook niet te weten. Elke acteur weet zelf waarom hij iets interessants vindt. Ik hoop bijvoorbeeld dat iedere acteur in *King Lear* beseft waarom hij er staat, zoniet heb ik een beetje gefaald. Maar hij weet niet wat ik weet, anders kunnen de acteurs het allemaal zelf doen. Het is een kwestie van vertrouwen. Wanneer ik bijvoorbeeld met Viviane De Muynck werk, weet ik wat ik kan en weet zij wat zij kan. Met acteurs kan je wel over de inhoud van de tekst praten, niet over een beeld. Eigenlijk praat ik met hen via de voorstelling.

Etcetera: Je hebt ondertussen al verschillende Shakespeare-teksten geësceneerd. Vanwaar die keuze? Was en blijft het een uitdaging, een soort boksmatch?

Lauwers: Ik had veel hedendaagse teksten gelezen en vond er niets aan. Shakespeare staat